

מסכת כתובות דף נו.

• יתיב רב חנינא קרא...

ראב"ע - ארוסה אין לה תוספת כתובה	הלכה כרבי אלעזר בן עזריה	אין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה
רב חנינא קרא	✓	
רבי ינאי		✓
רב יצחק בר אבדימי בשם רב (תוס' - רבי)	✓	
רב נחמן בשם שמואל	✓	
רב נחמן (בר אבא) בעצמו		✓
נהרדעי בשם רב נחמן (בר יעקב)	✓	
ואע"ג דקלל רב נחמן (בר אבא)	כל דיין שדן כרבי אלעזר בן עזריה (דסבר רב נחמן בר אבא אין הלכה כראב"ע, אפ"ה...)	
אפילו הכי הלכה	✓	
הש"ס (בני הישיבה) קא פסיק הלכה למעשה	✓	

• בעי רבין...

בעי רבין, נכנסה לחופה ולא נבעלה, ומת, לרבי אלעזר בן עזריה, מהו,	
חיבת חופה קונה, ויש לה תוספת כתובה	או חיבת ביאה קונה, ואין לה תוספת כתובה?

• ת"ש דתני רב יוסף....

דתני רב יוסף "שלא כתב לה אלא על חיבת לילה הראשון"	
"לילה"	"הראשון"
אין ראיה מ"לילה", די"ל דלילה היינו לביאה, ואע"פ דאמר רבא אם היה בבית אפל מותר ביום, הא לא קשיא, דאורח ארעא קמ"ל דביאה בלילה, ועי"ל ד"לילה" היינו לחופה, דכיון דסתם חופה לביאה קיימא, אורח ארעא קמ"ל דבלילה	יש ראיה מכאן דחיבת חופה קונה, ולכן תני לילה הראשון, דאי חיבת ביאה קונה, למה תני "הראשון", הא נמי יש ביאה לאחר לילה הראשון
בעי רב אשי, נכנסה לחופה, ופירסה נדה, ופירש ממנה, ומת, מהו,	
את"ל חיבת חופה קונה, היינו חופה דחזיא לביאה, אבל חופה דלא חזיא לביאה, לא, ואין לה תוספת כתובה,	או דלמא לא שנא, ויש לה תוספת כתובה?
מסיקה הגמרא תיקו , שתעמוד השאלה במקומה	

מסכת כתובות דף נו.

• משנה דף נד:

<p>רבי מאיר אומר, כל הפוחות לבתולה ממאתים, ולאלמנה ממנה, הרי זו בעילת זנות</p>	<p>אמר ר' יהודה, רצה, כותב לבתולה שטר של מאתים, והיא כותבת שובר "התקבלתי ממך מנה", ואפילו לא נתקבלה, שמוחלת, וכן הכותב לאלמנה מנה, והיא כותבת "התקבלתי ממך חמשים זוז"</p>
--	---

• קושית הגמרא דף נו.

קושית הגמ' - וסבר רב יהודה דכותבין שובר,	
והתנן מי שפרע מקצת חובו,	
רבי יוסי אומר, יכתוב לו שובר,	רבי יהודה אומר יחליף,
ולא יחליף להרע כח המלוה למחול שעבודו מזמן ראשון	דיכתוב שטר אחר כדי חוב הנשאר, ויקרא הראשון, ולא יכתוב שובר להרע כח הלוה, שיצטרך לשמור שוברו מן העכברים
וקשה דרבי יהודה אומר יחליף, דמשמע דאין כותבין שובר?	

• תירוץ הגמ'...

אביי	רבי ירמיה
לעולם בעלמא סבר ר' יהודה דאין כותבין שובר שלא להפסיד הלוה, אבל כאן בכתובה אין ר' יהודה חושש שמא יאבד השובר ויפסיד הבעל, דבאמת לא שילם כלום להאשה, ולכן אם לא ישמור הבעל השובר, הוא הפסיד לעצמו, ואין לנו לחשוש לכך	לעולם סבר ר' יהודה דאין כותבין שובר, והא דתני במשנתנו דכותבת שובר, היינו כשכותבת השובר בתוך הכתובה עצמה **
אביי לא אמר כרבי ירמיה דהא משנתנו משמע אפ' אם כותבת שובר בפני עצמו, דהא משנתנו לא קתני שוברתה מתוכה	רבי ירמיה לא אמר כאביי דאע"פ דאין חשש בכתובה, כיון דלא שילם הבעל כלום, אפ"ה יש לגזור על שובר דהכא אטו שובר דעלמא
** דטעמא מאי אמר רב יהודה אין כותבין שובר, משום דלא יצטרך ליה לשומרו מן העכברים, דאי מרקב, הדר האי וגבי שטריה כוליה, אבל הכא כשכותבת השובר בכתובה עצמה, ליכא למיחש להכי	

מסכת כתובות דף נו

• קושית הגמ' - טעמא דכתבה ליה...

<p>אבל על פה, דהוה ליה תנאה בעלמא, לא, דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא (עיין ריטב"א)</p>	<p>הגמ' מדייק מדאמר רב יהודה "והיא כותבת", שדוקא בכותבת יכולה למחול חלק של הכתובה,</p>
<p>קושית הגמ' - אמאי לא, הא דבר שבממון הוא, ושמעין ליה לר' יהודה דאמר דבר שבממון, תנאו קיים, דתניא, האומר לאשה, הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה, הרי זו מקודשת ותנאו בטל, דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר, בדבר שבממון כגון שאר וכסות, תנאו קיים, וקשה, שכתובה הוי דבר שבממון, שלר' יהודה תנאו קיים, וא"כ אמאי צריך "כותבת" ולא מהני אמירה של תנאי?</p>	

• תירוץ הגמ' - קסבר רבי יהודה....

<p>אבל בדרבנן אמר ר' יהודה שאין תנאו קיים אפילו בדבר שבממון, דחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה,</p>	<p>תירוץ הגמ' - לעולם בדין דאורייתא כגון שאר וכסות, אמר ר' יהודה שתנאו קיים בדבר שבממון,</p>
<p>וסבר ר' יהודה שכתובה דרבנן, ולכן אמר דצריך "כותבת" ולא מהני אמירה, דלא מהני תנאי באמירה בדין דרבנן, אפילו בדבר שבממון, שחכמים עשו חיזוק לדבריהם</p>	

• הרי פירות דרבנן...

קושית הגמ'	
<p>איך אמרינן לר' יהודה בדבר שבממון תנאו קיים דוקא בדאורייתא, אבל בדרבנן, עשו חיזוק בדבריהם ואין תנאו קיים אפילו בדבר שבממון,</p>	
<p>הרי פירות דנכסי מלוג דרבנן, דהאי דבעל אוכלן, תקנתא דרבנן היא, ולא עבוד בהו רבנן חיזוק שיהא תנאו בטל אם התנה למחול אכילתו, דתנן רבי יהודה אומר, לעולם הוא אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה "דין ודברים אין לי בנכסך ובפירותיהן ובפירות פירותיהן ** עד עולם", וקיימא לן בפרק הכותב, ד"כותב" כאן היינו "אומר", אלמא תנאיה תנאה, ואפילו בדרבנן?</p>	
תירוץ הגמ'	
<p>אבל פירות הוי מילתא דלא שכיחא, דלא לכל יש פירות, ולמילתא דלא שכיחא, לא עבדו בה רבנן חיזוק, ולכן לפירות מהני תנאי של אמירה</p>	<p>כתובה הוי מילתא דשכיחא, דהא לכל יש כתובה, ולמילתא דשכיחא, עבדו בה רבנן חיזוק, ולכן בכתובה צריך "כותבת", דלא מהני תנאי של אמירה</p>
<p>** צריך לומר פירי פירות, דאם לא כתב אלא "דין ודברים אין לי בנכסך ובפירותיהן", ולא אמר פירות פירותיהן, אוכל הוא פירי פירות, שמוכר פירות ולוקח קרקע, שיהא לה קרן, והוא אוכל פירות, שהן פירות פירותיהן</p>	

מסכת כתובות דף נו:

• הרי חמרים דשכיחי...

קושית הגמ'	
<p>תנן, החמרים (סוחרי תבואה) שנכנסו לעיר, ואמר אחד מהן שלי חדש ושל חבירי ישן, שלי אינו מתוקן ושל חבירי מתוקן, אין נאמנים, רבי יהודה אומר, נאמנים,</p>	
<p>וקשה, דהרי חמרים גבי דמאי, דרבנן הוא, ושכיחי, ולא עבדו בהו רבנן חיזוק למיחש לגומלין לרבי יהודה?</p>	
תירוץ הגמ'	
<p>תירוץ של רבא לעולם עשו חיזוק גם לספק, אלא שבדמאי הקילו משאר ספק דדבריהם, דאפילו ספק ליתיה, דרוב עמי הארץ מעשרין הן</p>	<p>תירוץ של אביי למלתא דשכיחא, וגם ודאי דדבריהם, עבדו רבנן חיזוק, אבל דמאי דאינו אלא ספק דדבריהם, לא עבדו רבנן חיזוק</p>
<p>** "חדש וישן" היינו חדש וישן ממש, דישן טוב ממנו, שהחדש עדיין אינו יבש כל צרכו, והכי נמי אמרינן בפרק איזהו נשך, היו חדשות מארבע וישנות משלש וכו',</p>	
<p>ויש מפרשים משום עומר, ולא מילתא היא, דא"כ דמתרץ בדמאי הקילו, התיינח דמאי, חדש מאי איכא למימר, ועוד לא מצינו שנחשדו עמי הארץ על איסור חדש, ולא נקט אלא משום אין נאמנים דדמאי, ורבותא אשמעינן דאע"ג דמשבח לה לדחבריה נמי במילי אחרנייתא, אינו נאמן על הדמאי, דחיישינן לגומלין</p>	

• ר' מאיר אומר....

לשון המשנה דף נד: - רבי מאיר אומר, כל הפוחת לבתולה ממאתים, ולאמנה מנה, הרי זו בעילת זנות	
<p>דיוק של הגמ' דף נו: - מדלא תנא כל בתולה שאין לה מאתים, ואלמנה שאין לה מנה, הרי זו בעילת זנות, ש"מ דהכי אשמעינן שאע"פ שהיא גובה לבסוף, ויש לה מאתים או מנה, דאין תנאו קיים, אפילו הכי כיון דמעיקרא אתני, קרי לה בעילת זנות משום דמשעת ביאה לא הוה סמכא דעתה אכתובה</p>	
<p style="text-align: center;">אלמא קסבר תנאו בטל, דבלאו הכי, לאו רבותא היא דנקט כל הפוחת</p>	
<p>קושית הגמ' - והא שמעינן ליה לר"מ (הובא בעמוד א') באומר הרי את מקודשת לי על מנך שאין לך עלי שאר כסות ועונה, דהרי זו מקודשת ותנאו בטל, ומדתי ר"מ דוקא בקדושין דאורייתא תנאו בטל, ולא תני כן בדין דרבנן, אלמא בדרבנן סבר ר"מ דתנאו קיים, וקשה לר"מ דמשנתנו דמשמע בכתובה דרבנן דתנאו בטל?</p>	<p>תירוץ הגמ' - רבי מאיר סבר דכתובה דאורייתא ולכן שפיר דייק ממשנתנו דתנאו דבטל, שבדאורייתא סבר ר"מ דתנאו בטל, ואה"נ בדין דרבנן סבר ר"מ דתנאו קיים</p>

מסכת כתובות דף נו:

- תניא רבי מאיר אומר...

פליגי במחילת הכתובה	לשון הברייתא	
אסור	כל הפוחת לכתולה ממאתים ולאמנה ממנה, הרי זו בעילת זנות	רבי מאיר
ואפילו על פה, תנאו קיים	רשאי	רבי יוסי
דאתא ר' יהודה למימר נמי רשאי כר' יוסי, מיהו על פה תנאו בטל, כדאמרינן לעיל חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה, אבל באת למחול, תכתוב שובר	רצה, כותב לכתולה שטר של מאתים, והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה, ולאמנה מנה, והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים זוז	רבי יהודה

- סיכום

מחילה	על פה	בכתיבת שובר
רבי מאיר	אסור	אסור
רבי יוסי	מותר	מותר
רבי יהודה	תנאו בטל	מותר

- וסבר רבי יוסי רשאי, ורמינהי...

אין מייחדין מטלטלין לכתובת אשה מפני תיקון עולם שמא יאבדו או יגנבו, במה דברים אמורים, בשלא קיבל עליו אחריות, אבל קבל עליו אחריות, עושין	
אמר ר' יוסי, וכי מה תיקון עולם יש לו, כי קבל עליו אחריות, והלא אין דמיהן קצובין עולמית, דמוקרי ומוזלי, הלכך פעמים שפוחתין מכדי מה ששמאום	
קושית הגמ'	תירוץ הגמ'
אם יש רק חשש שמא יזלו המטלטלין, ולא תקבל אשה את כל כתובתה, חושש ר' יוסי לזה ואמר דאין מייחדין מטלטלין לכתובת אשה, כ"ש שיש לחשוש בברייתא שלנו שודאי פוחתת מכתובתה ומפסידה, ואיך אמר ר' יוסי שרשאי לפחות כתובתה?	התם כאשר ייחד מטלטלין לכתובתה, לא ידעה שמפסידה, (ועליה למחול כתובתה), ולכן אסר ר' יוסי לייחד מטלטלין, משא"כ במשנתנו שיודעת, ומוחלת מה שהפסידה, אמר ר' יוסי שרשאי לפחות כתובתה

- סיכום בענין מחלוקת ת"ק ור' יוסי...

אונס של נאבדו או נגנבו המטלטלין	חשש שמא יזלו המטלטלין	אם קבל עליו הבעל אחריות	
חייש	לא חייש	אז מייחדין מטלטלין לכתובה	ת"ק
חייש	חייש	אפ"ה אין מייחדין מטלטלין לכתובה	ר' יוסי